

Ekonomika lesního hospodářství

Cvičení

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Lidské zdroje, produktivita práce, normování

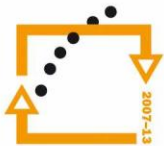
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

**OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost**

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Ekonomika lesního hospodářství – 8. cvičení

Lidské zdroje

- **Lidské zdroje** a jejich produkt - *práce* patří k rozhodujícím výrobním faktorům podniku.
- Cílem řízení lidských zdrojů je jak zabezpečení potřebné kvantitativní stránky lidských zdrojů (počet, struktura, formální kvalifikace), tak zabezpečení kvalitativní stránky (výkonnost, tvořivost, motivace, identifikace s cíli firmy apod).
- K hlavním atributům řízení lidských zdrojů patří využití pracovního času, cena práce a produktivita práce.
- Zkvalitňování lidských zdrojů podniku a jejich co nejefektivnější využití je základním cílem *personalistiky*.

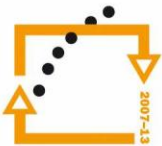
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Personální práce

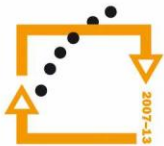
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Personální práce v ekonomické oblasti spočívá:

- optimálním využití lidské práce v kombinaci s ostatními výrobními faktory,
- zlepšování struktury a zvyšování kvality funkcí lidských zdrojů,
- stanovení a udržení personálních nákladů podniku (osobní náklady) na optimální výši, v relaci s vývojem produktivity práce,
- realizaci systému odměňování podle výkonu, stimulačního rozvoje aktivity každého pracovníka - mzdová politika.

Pracovní síla, práce

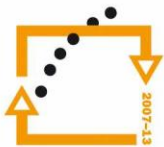
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

- Pod pojmem **pracovní síla** se rozumí duševní a fyzické schopnosti člověka, které mu umožňují vykonávat uvědomělou činnost - práci.
- **Práce** je z ekonomického hlediska specificky lidská činnost vyznačující se plánovitostí a vědomou volbou pracovních postupů i společenskou kooperací a komunikací.

Pracovníci v lesním hospodářství a jejich struktura

Dělníci

- podíl okolo 70 – 80% z celkového počtu pracovníků
- pracují převážně fyzicky v lesní výrobě (pěstební a těžební činnost)
- v pomocných provozech (údržby a opravy)

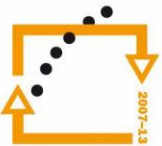
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Pracovníci v lesním hospodářství a jejich struktura

Manažeři

- v LH jsou nazýváni **Technicko – hospodářští pracovníci (THP)**
- řídí a vykonávají kontrolu nad činností firmy
- plánují, organizují, vybírají lidi a kontrolují
- plní také úkoly v oblasti výroby, evidence, příprav

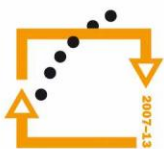
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Pracovníci v lesním hospodářství a jejich struktura

Pomocní a obsluhující pracovníci

- vykonávají pomocné technické práce
- řízení motorových vozidel, vytápění budov, uklízení, hlídání objektů atd.

Uční

- tvoří ji mladiství pracovníci, kteří získávají kvalifikaci v dělnických profesích

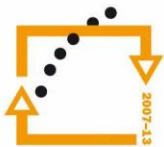
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Pracovníci v lesním hospodářství a jejich struktura

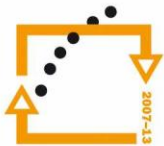
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Profese

Druh činnosti, kterou pracovník vykonává na základě určitých kvalifikačních předpokladů a pracovního zařazení a je zdrojem jeho příjmů .

Například:

Dělnické kategorie LH – dělník, dělnice, řidič, kočí, operátor (harvestorové technologie), traktorista,...

Manažerské pozice THP – adjunkt, revírník, školkař, polesný, lesní správce, technický pracovník, vedoucí střediska, technolog,...

Kvalifikace pracovníka

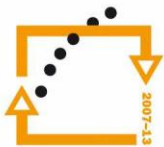
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Kvalifikace dělníků:

- pracovní návyky, zručnost, praktické zkušenosti a dovednosti.

Kvalifikace manažerů:

- vzdělání, délka praxe, organizační schopnosti, vědomosti, dovednosti (práce na PC, znalost cizích jazyků)

Podle absolvování škol dělíme pracovníky se vzděláním:

- vysokoškolským (bakalářským, magisterským, doktorským)
- úplným středním odborným a vyšším odborným - např. absolventi středních a vyšších lesnických škol,
 - nižším odborným - např. absolventi středních odborných lesnických učilišť,
 - ostatním (základním).

Pracovní doba

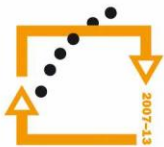
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

- Odkaz na zákoník práce:
- Zákoník práce ve znění účinném od 1. 1. 2013, naposledy novelizován zákonem č. 385/2012 Sb. ze dne 24. října 2012.
- Úplné znění zákona č. 262/2006 Sb.
- ZÁKON ze dne 21. dubna 2006
- http://www.pracepropravniky.cz/_userfiles/texty_prilohy/10195.pdf
- § 78 - 80

Pracovní čas a jeho využití

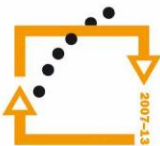
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

- V rámci pracovní doby je k dispozici **pracovní čas**, pro jehož využití je nezbytná analytická klasifikace spotřeby času a měření jejích dílčích částí.
- **Čas práce** (směnový čas) zahrnuje trvání nutných pracovních úkonů či operací a ostatní účelnou spotřebu času, včetně obecně nutných a zákonných přestávek v práci.
- Podle pravidelnosti výskytu se v času práce rozlišuje pravidelný a nepravidelný čas, v členění na **jednotkový čas**, **dávkový čas** a **směnový čas**.

Pracovní čas a jeho využití

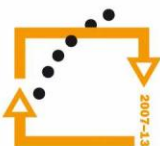
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

- Spotřeba času, jež je potřebná na každou pracovní operaci anebo se vztahuje na každou jednotku výroby tvoří *jednotkový čas* (např. kácení, odvětvování).
- Spotřeba času, jež se vyskytuje při každé nové dávce (sérii), se nazývá *dávkový čas*.
- *Směnový čas* je čas práce a přestávky, který se opakuje při každé směně (např. příprava pracoviště, nářadí, úprava pracoviště po ukončení směny).
- Do směnového času patří i obecně nutné a zákonné přestávky (oddech, fyziologické potřeby, čas osobní hygieny apod.).

Ztráty času

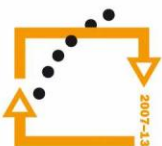
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

- *ztrátové osobní časy* (porušení pracovní kázně, neúčelné a nadbytečné práce a vícepráce)
- *technicko-organizační ztrátové časy*, vznikající zpravidla bez viny bezprostředních zaměstnanců (čekání na materiál, oprava stroje, chybně vyprojektovaná a řízená návaznost pracovišť a úkonů, čekání na dopravní prostředek apod.)
- *ztráty času vyšší mocí* (počasí, přerušování dodávky energie apod.).

Výrobní a pracovní procesy

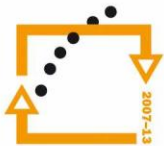
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

- **Výrobní proces** je souhrn dějů, které probíhají pomocí lidské činnosti při organizované a řízené přeměně výrobních faktorů (surovin, kapitálu apod.) ve výsledný produkt (výrobek).
- Zpravidla sestává z kombinace **pracovního** a **technologického** procesu.
- *Pracovní proces* je částí výrobního procesu, při kterém člověk přímo svou prací a zpravidla pomocí kapitálu (strojů, nástrojů) přetváří výrobní vstupy (faktory) na výrobky, nebo k tomuto cíli vytváří předpoklady.
- Dochází-li ke změnám faktorů vynaložením živé práce pak pracovní proces je součástí technologického procesu.

Výrobní a pracovní procesy

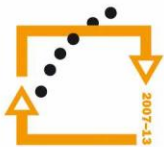
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

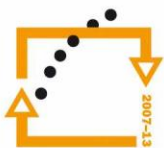
- *Technologický proces* je částí výrobního procesu, při které nastávají kvantitativní nebo kvalitativní změny výrobních faktorů (tvaru, členitosti, umístění v prostoru apod.).
- Propojením pracovního a technologického procesu vzniká *pracovní postup*.
- **Pracovní operace** je časově souvislá část výrobního postupu, která je jako samostatná úloha přidělena jednomu pracovníkovi nebo pracovní skupině.
- Pracovní operace lze dále členit na dílčí části: úseky, úkony a pohyby.

Normování výrobního procesu

- **Norma** je obecně definována jako předpis, všeobecně závazné pravidlo či údaj, který určuje závazný stav, způsob jednání či způsob řešení.
- Ve výrobních procesech se používají zejména technické a pracovní normy.
- **Technické normy** představují odborně dohodnutý předpis pro technický a technickoekonomický stav nebo průběh jevu, za daných předem jednotně stanovených podmínek (např. normy spotřeby materiálu, vyjadřující vztah mezi množstvím materiálu a jednicí výrobku nebo výkonu).

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Normování práce

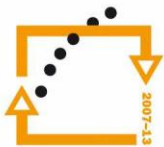
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

- *Normování práce* je souborem činností k objektivizaci míry spotřeby práce ve výrobním procesu.
- Vychází z analýzy výrobního procesu v konkretizovaných podmínkách a z analýzy možností optimalizace jeho součástí.
- Základním předmětem normování je *pracovní výkon*; výsledkem normování práce jsou technicky a ekonomicky zdůvodněné *pracovní normy*.

Pracovní normy

- **Pracovní normy** jsou technicky a ekonomicky zdůvodněné předpisy, které formulují jak se má práce vykonávat ve vztahu k technickým podmínkám a hospodárnosti, jaká kvalifikace se pro práci vyžaduje a kolik živé práce (pracovníků) je na vykonání práce potřeba.

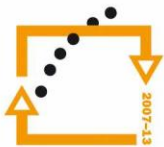
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

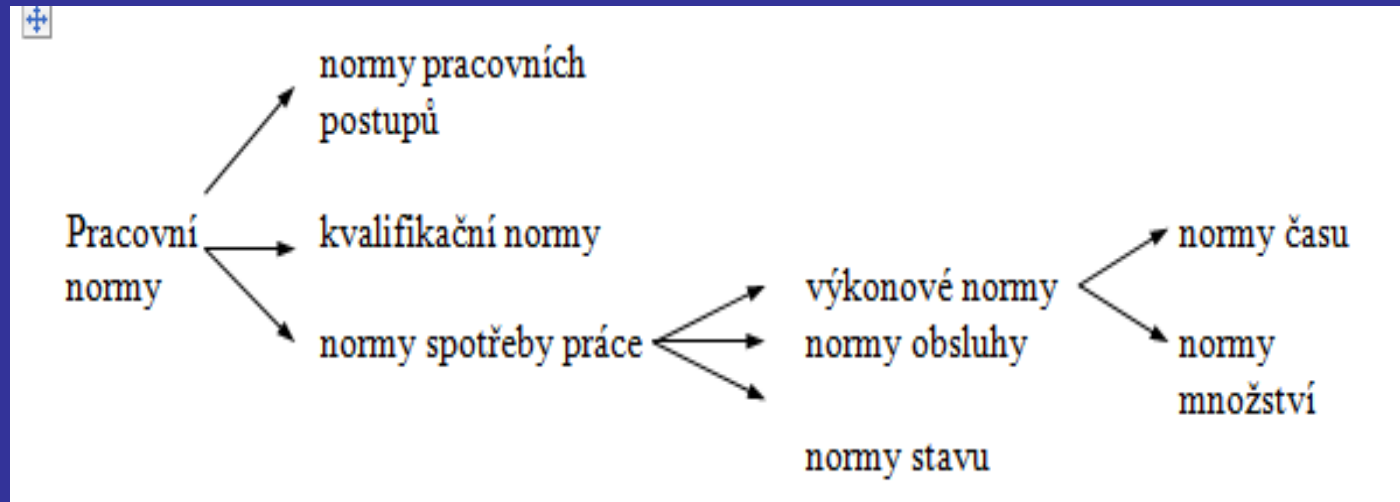

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Pracovní normy

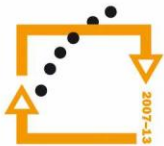
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

- *Normy pracovních postupů* vyjadřují jak se má práce vykonávat ve vztahu k určitým technickým podmínkám.
- Obsahují popis a návaznost pracovních operací – pracovního postupu (např. ruční sadba sazenic do nepřipravené půdy), za určitých výrobních podmínek.
- *Kvalifikační normy* vyjadřují jaká kvalifikace se pro práci vyžaduje - jaké kvalifikační předpoklady (vzdělání, dovednosti ap.), případně předepsané speciální zkoušky, musí mít pracovníci určitých profesí.

Normy spotřeby práce

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

- **Normy spotřeby práce** stanoví množství živé práce, potřebné na vykonání určité práce či splnění určitého pracovního úkolu v daných podmínkách.
- **Normy obsluhy** určují potřebný počet pracovníků na obsluhu výrobního zařízení, počet pracovníků na jednu směnu apod., včetně druhu jejich profese a požadované kvalifikace.
- **Normy stavu** udávají určitý počet pracovníků za určitých podmínek (počet dělníků na 1 THP, počet THP k obhospodařování určité rozlohy lesa a určitému objemu úkolů apod.).

Výkonové normy

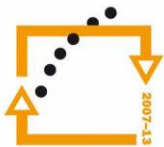
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

- Výkonové normy stanovují technicky a ekonomicky zdůvodněnou spotřebu pracovního času na jednotku výroby nebo výkonu - *norma času*, nebo množství výrobků za jednotku času - *norma množství*.
- **Norma času** vyjadřuje potřebný pracovní čas na vykonání měřitelné jednotky práce.
- Pracovní čas se obvykle vyjadřuje jako *základní normočas* v tzv. *normohodinách* (v setinách hodiny).
- Při vlastním výpočtu normohodin se základní čas příslušné výkonové normy na jednotku upravuje o případné normativy a vedle toho, podle konkrétních pracovních podmínek či prostředí, normativními přírážkami či srážkami k základnímu času na *výsledný normočas* – v normohodinách celkem.
- **Norma množství** vyjadřuje množství výrobků nebo výkonů za jednotku času (např. hodinu, směnu).

Produktivita práce

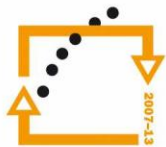
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Produktivita práce vyjadřuje účinnost lidské práce; její mírou je obvykle množství výrobků vyrobené jedním pracovníkem za jednotku času.

Vzorec:

- $P = Q / t$

kde:

Q množství produkce v měrných jednotkách

t..... . spotřeba časových jednotek na produkci

Produktivita práce

K základním ukazatelům produktivity práce patří:

- výnosy na pracovníka
- tržby na pracovníka
- přidaná hodnota na pracovníka
- podíl osobních nákladů na přidané hodnotě
- zisk na pracovníka
- čistý zisk na pracovníka

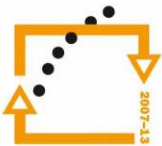
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Produktivita práce

Možnosti zvyšování produktivity práce spočívají obecně:

- zavádění nových technologií a investičním rozvoji podniku, uplatňování projektového řízení,
- zjednodušování pracovních procesů a jejich optimalizace, přesném projektování technologií výroby a důsledné kontrole výrobních postupů, řízení jakosti, controllingu, soustavné kontrole kvality produkce,
- optimalizaci organizační struktury podniku, zjednodušování řídicích postupů, využívání ekonomických nástrojů řízení, přenosu odpovídajících pravomocí a odpovědnosti na nejnižší články řízení, případně přímo na pracovníky výroby,
- zlepšování pracovních podmínek zaměstnanců, zvyšování jejich kvalifikace a podpoře vhodné rekvalifikace,
- motivaci zaměstnanců - mzdovými i mimomzdovými způsoby, řízení výkonnosti.

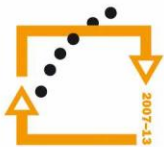
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ